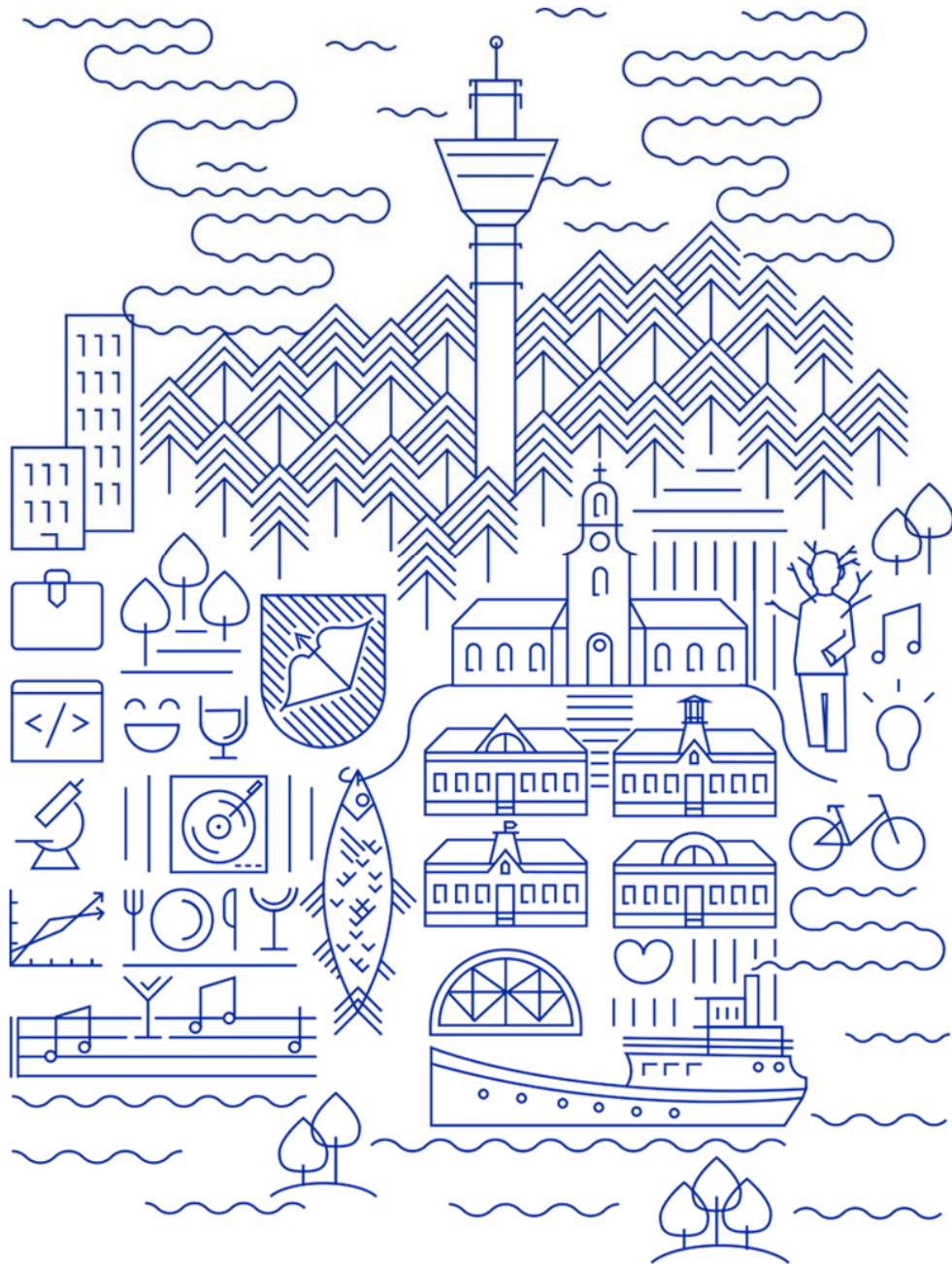

KUOPIO

Kuopion perusopetukseen valmistavan
opetuksen opetussuunnitelma

1.8.2016

Sisällys

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat.....	2
2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.....	3
3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	4
3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö perusopetuksen kanssa.....	4
3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	5
3.2.1 Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus.....	5
3.2.2 Oppilaan oma äidinkieli	5
3.2.3 Muut kielet	6
3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	6
4 Toimintakulttuuri	7
4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat.....	7
4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet	8
5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen.....	9
6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki.....	9
6.1 Opetuksen eriyttäminen.....	10
6.2 Kodin ja koulun yhteistyö.....	10
6.3 Oppilashuolto	11
6.4 Oppilaanohjaus.....	12
6.5 Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista	12
7 Oppilaan arviointi	13
8 Todistukset	14
9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana.....	14

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa (628/1998) säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvälineiden ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laajalaisten osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Paikallinen tarkennus

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu kaikille niille maahanmuuttotoustaustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia opiskella perusopetuksessa. Toisin sanoen valmistavaan opetukseen ohjataan oppilaat, jotka eivät vielä osaa lainkaan suomen kieltä tai jotka osaavat vain vähän suomea ja tarvitsevat tukea keskeisten käsitteiden hallinnassa, sanavaraston laajentamisessa, oman ilmaisun vahvistamisessa, ohjeiden ymmärtämisessä ja muissa kouluvalmiuksissa. Valmistavaan opetukseen voivat osallistua sekä juuri Suomeen muuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttotoustaustaiset lapset ja nuoret.

Valmistavaa opetusta tarvitsevat esiopetusikäiset lapset integroidaan lähipäiväkodin/koulun esiopetusryhmään. Esiopetuksen valmistavaa opetusta toteuttaa ryhmän henkilöstö monikulttuurisuuteen perehtyneen varhaiskasvatuksenopettajan tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan tuella.

Perusopetusikäiset valmistavaa opetusta tarvitsevat oppilaat sijoitetaan erillisiin valmistavan opetuksen opetusryhmiin. Joissakin tapauksissa valmistava opetus voidaan toteuttaa inklusiivisesti oppilaan lähikoulussa, jos oppilaan koulumatka ryhmämuotoista valmistavaa opetusta järjestävään kouluun on kohtuuttoman pitkä. Valmistavan vaiheen ryhmässä pääsääntöinen opetuskieli on suomen kieli.

Valmistavaa opetusta toteutetaan yhteistyössä perusopetuksen muiden opettajien kanssa. Jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Valmistava opetus päättyy lähtökohtaisesti, kun opetushallituksen asettama vähimmäistuntimäärä täyttyy. Valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää. Valmistavaan opetukseen osallistuvalla oppilaalla on

kuitenkin oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen ennen vähimmäistuntimäärän täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta.

Vähimmäistuntimäärän täytyttyä oppilas siirtyy perusopetuksen oppilaaksi, mutta voi jatkaa tuettua opiskelua valmistavan opetuksen ryhmässä, mikäli sen katsotaan olevan tarpeellista ja valmistavan opetuksen ryhmäkoko mahdollistaa jatkamisen. Opetus voidaan järjestää vuosiluokkiin sitomattomasti. Valmistavan opetuksen ryhmän oppilasmäärän suositus on kymmenen oppilasta. Suositusta ei tulisi ylittää kuin poikkeustapauksessa. Valmistavissa ryhmissä opiskelevia oppilaita voidaan integroida heidän taitotasoaan vastaaviin perusopetuksen opetusryhmiin kunkin oman opinto-ohjelman mukaan.

Valmistavassa opetuksessa käytetään mahdollisuuksien mukaan kaupungin tarjoamia liikunta- ja kulttuuripalveluja kuten esim. jää- ja uimahalleja, kirjastoa, teattereita, konsertteja, museoita, taidenäyttelyitä.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma (Perusopetuslaki 628/1998). Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen
- ohjaustoiminta oppimisen tukena oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986/30.12.2014) mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa. Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Paikallinen tarkennus

Kuopiossa perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma on laadittu siten, että valtakunnallisissa perusteissa määritellyt opetuksen järjestäjän päätettäväksi määrätyt asiat on kuvattu tässä kunnan opetussuunnitelmassa kunkin luvun alussa. Koska opetussuunnitelman rakenne on hierarkkinen, on vältetty valtakunnallisen opetussuunnitelmatekstin toistamista. Kuopion omat opetusta koskevat järjestelyt ja painopisteet löytyvät kunkin kappaleen lopusta "Paikallinen tarkennus" -otsikon alta.

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvaiheiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa. Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Paikallinen tarkennus

Valmistavassa opetuksessa annetaan suomi toisena kielenä -opetuksen lisäksi opetusta perusopetuksen oppiaineissa oppilaan oman opinto-ohjelman mukaan. Valmistavaa opetusta toteutetaan yhteistyössä perusopetuksen muiden opettajien kanssa. Jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Siihen kirjataan oppimisen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan viikoittainen työmäärä. Opinto-ohjelman laatimisessa ja opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaan ikä ja opiskeluvaiheet.

Opetuksen tulee keskittyä niihin oppisisältöihin, joiden hallinta on tarpeen oppilaan siirtyessä perusopetukseen. Opetuksen pääpaino on suomi toisena kielenä -oppimisen ohella luku- ja kirjoitustaidon oppimisessa, esiopetuksessa luku- ja kirjoitustaidon valmiuksien oppimisessa sekä niissä perusasioissa, jotka tukevat arkitilanteissa selviytymistä, kotoutumista ja oppijan identiteetin kehitystä. Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen on varattava riittävän pitkä aika.

Valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat esiopetuksen ja koulun yhteisiin tapahtumiin. Yhteistoiminta perusopetuksen ja esiopetuksen oppilaiden kanssa edistää kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen lisäksi sosiaalisten suhteiden syntymistä.

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.2.1 Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt

Paikallinen tarkennus

Valmistavassa opetuksessa oppilaan suomen kielen kehittymiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Pääpaino on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa. Suomen kielen oppimista tukee hyvä oman äidinkielen hallinta. Suomi toisena kielenä -opetuksen tavoitteena on antaa tarvittavat valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten. Oppilaalla on mahdollisuus oppia suomen kieltä sekä ohjatuissa ryhmätilanteissa että luonnollisissa viestintätilanteissa oppilaiden ja koulun aikuisten kanssa. Vaihtelevat työtavat harjaannuttavat eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevia oppilaita käyttämään monipuolisesti kielen eri osa-alueita. Erilaiset työmenetelmät ja vaihtelevat työtavat kotouttavat lapsia ja nuoria suomalaiseen kulttuuriin ja totuttavat vertailemaan suomalaista kulttuuria muihin kulttuureihin.

Opetus noudattaa soveltuvin osin esiopetuksen tai perusopetuksen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetussuunnitelmaa. Opetus perustuu jatkuvaan oppilaan kielen kehityksen seurantaan ja arviointiin. Opettajat käyttävät soveltavin osin eurooppalaista viitekehystä työvälineenä oppilaan suomen kielen opetuksen suunnittelussa ja oppilaan kielen kehityksen arvioinnissa.

Suomi toisena kielenä -opetus ei valmistavassa opetuksessa rajoitu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineeseen, vaan suomen kieltä ja sanastoa opetetaan ja opitaan myös muissa oppiaineissa. Sisältöjen valintaa ohjaavat oppilaan oletettu vuosiluokka perusopetuksessa sekä ko. vuosiluokan oppiaineiden keskeinen käsitteistö.

3.2.2 Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Paikallinen tarkennus

Perusopetuksen valmistavaan opetukseen ilmoittautumisen yhteydessä oppilaan huoltajille kerrotaan mahdollisuuksista osallistua Kuopion perusopetuksen järjestämään oppilaan oman äidinkielen opetukseen. Oman äidinkielen opetukseen ilmoittaudutaan valmistavaan opetukseen ilmoittautumisen yhteydessä. Oman äidinkielen opiskelun merkitystä korostetaan kodin ja

koulun yhteistyötapaamisissa. Oman äidinkielen opetuspaikkana voi olla jokin muu kuin oppilaan oma koulu. Opetuskielet ja -ryhmät voivat vaihdella vuosittain.

On tärkeää, että valmistavan opetuksen opettaja on tietoinen oppilaan kielitaustasta ja hänen oman äidinkielen taidostaan. Avainasemassa on yhteistyö oppilaan oman äidinkielen opettajan ja vanhempien kanssa.

Valmistavassa opetuksessa lapsen äidinkielen opetuksen tavoitteena on ajattelun kehittyminen, sosiaalisten suhteiden muodostuminen sekä itsetunnon ja persoonallisuuden ehyt kasvu. Keskeisellä sijalla on lapsen ilmaisukielen ja -rohkeuden lisääntyminen sekä omien näkemysten ja mielipiteiden esittäminen. Kulttuuriryhmän ominaispiirteiden mukaan joko kerrottu tai kirjoitettu satu- ja tarinaperinne ovat keskeistä aineistoa varsinkin esi- ja alkuopetuksessa.

3.2.3 Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Paikallinen tarkennus

Valmistavan opetuksen aikana vieraan kielen opiskelu aloitetaan oppilaan ikä ja kielelliset valmiudet huomioon ottaen. Valmistavan opetuksen oppilaiden osalta vieraiden kielten opiskelun periaatteet ja oppimäärät määritellään yksilöllisesti oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Vieraan kielen opetus järjestetään yhteistyössä vierasta kieltä opettavien opettajien kanssa pääsääntöisesti integraatiotunteina perusopetuksen opetusryhmissä. Vieraan kielen opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista

Paikallinen tarkennus

Muiden oppiaineiden opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaan ikä ja opiskeluvalmiudet. Opiskelun lähtökohtana pidetään oppilaan hallitsemia tietoja ja taitoja, joiden pohjalta hänelle laaditaan henkilökohtainen opinto-ohjelma.

Opetuksessa hyödynnetään kunkin oppilaan tietoja omasta kieli- ja kulttuuritaustasta, historiasta, yhteiskunnasta ja luonnosta. Sisältöjä suunniteltaessa on otettava huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Eri oppiaineiden sisällöt valitaan ennakoitua vuosiluokkaa, jolle oppilas siirtyy valmistavan opetuksen jälkeen.

Valmistavalla luokalla oleva oppilas integroidaan yleisopetuksen ryhmiin valmiuksiensa mukaan. Oman kulttuurin tukemisen tarkoituksena on, että lapsi tulee tietoiseksi oman kulttuuriryhmänsä perinnöstä ja oppii arvostamaan sitä. Kulttuuria tukevan opetuksen päämääränä on omanarvontuntoinen, kulttuuristaan, taustastaan ja kielestään ylpeä, yhteiskuntaan integroitunut monikielinen ja -kulttuurinen lapsi, joka aikuisenakin kykenee säilyttämään yhteydet omaan kulttuuriinsa ja siirtämään omaa kulttuuriperintöään lapsilleen.

4 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittämisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita

Paikallinen tarkennus

Valmistavan vaiheen luokat ovat kiinteä osa koulua ja arvo- ja toimintakulttuuriperusta on rakennettu yhteisesti. Koulun lukuvuosisuunnitelmassa täsmennetään vuosittaiset yhteiset painopistealueet.

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuuriin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisien tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Paikallinen tarkennus

Perusopetukseen valmistavan opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelman perusteiden ja koulukohtaisen opetussuunnitelman tavoitteita oppimisympäristöjä ja työtapoja valittaessa. Oppilaat tutustuvat erilaisiin oppimisympäristöihin. Työtavoissa ja oppimisympäristöissä huomioidaan oppilaan oma kieli- ja kulttuuritausta. Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat koulun yhteisiin tapahtumiin. Opetuksessa tutustutaan koulun lähiympäristöön ja hyödynnetään Kuopion kaupungin tarjoamia kulttuuri- ja liikuntapalveluja.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietoaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen. Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä. Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus

Valmistavan vaiheen oppilaat osallistuvat monialaisten oppimiskokonaisuuksien opintoihin oman opinto-ohjelmansa puitteissa. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja to-

teuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijaikoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.
- Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotouttamis suunnitelmaa.

Paikallinen tarkennus

Kaikille perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaille laaditaan oma opinto-ohjelma Wilma-järjestelmään viimeistään kolmen kuukauden kuluttua valmistavan opetuksen aloittamisesta. Opinto-ohjelma laaditaan ja tarkistetaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja kaikkien oppilasta opettavien opettajien kanssa säännöllisin väliajoin. Kun oppilas siirtyy perusopetukseen, hänen opinto-ohjelmansa välitetään tulevaan kouluun tai oppilaitokseen.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Paikallinen tarkennus

Valmistavan opetuksen aikana oppilaalla on oikeus samoihin tuen muotoihin kuin perusopetuksen oppilaille. Mikäli oppilaalla on tehostetun tai erityisen tuen tarvetta, hänellä on mahdollisuus osallistua yksilö-, pienryhmä- tai samanaikaisopetukseen laaja-alaisen erityisopettajan johdolla. Tehostetun tuen tarve, toteutustapa ja seuranta kirjataan oppilaan opinto-ohjelmaan.

Mikäli valmistavan opetuksen päättyessä oppilaalla on vielä erityisen tuen tarvetta, hänelle voidaan tehdä erityisopetus päätös.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat perusopetuksen iltapäivätoiminnassa

Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset lapset tarvitsevat usein monipuolista tukea etenkin koulun aloittamisen ja kotoutumisen alkuvaiheessa. Alkuopetusikäisille valmistavan opetuksen oppilaille pyritään järjestämään perusopetuksen iltapäivätoimintaa heidän omilla kouluillaan.

Perusopetuksen iltapäivätoiminta voi olla osa oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Toiminta tapahtuu ensisijaisesti muun perusopetuksen iltapäivätoiminnan yhteydessä. Mikäli oppilaiden erityisen tuen tarpeet sitä edellyttävät, voidaan toimintaa järjestää myös omissa ryhmissä. Tehostetun ja erityistä tukea saavan oppilaan kuljetusmahdollisuus ja lisäresurssin tarve selvitetään jokaisen oppilaan osalta erikseen.

Perusopetuksen iltapäivätoiminnassa kunnioitetaan lasten omaa kieli- ja kulttuuritaustaa sekä elämäntapaa ja -arvoja. Lasten osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä. Monipuolisella sisältötarjonnalla voidaan lisätä lasten tietämystä eri kulttuureista ja vahvistaa heidän kulttuurista identiteettiään. Kaikista iltapäivätoiminnan ja kodin väliseen yhteistyöhön liittyvistä asioista on hyvä keskustella avoimesti maahanmuuttajaoppilaiden huoltajien kanssa.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluväliltään, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Paikallinen tarkennus

Opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. Opettajan työparina voi toimia myös koulunkäynninohjaaja, jonka työpanos lisää käytännön edellytyksiä eriyttämiselle. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Paikallinen tarkennus

Valmistavassa opetuksessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohdaksi tulee olla eri osapuolien kunnioitus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Yhteistyön tueksi kehitetään toimintamalleja ja hyviä käytänteitä, joita voi hyödyntää jo valmistavan opetuksen aikana. Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kulttuuritausta ja kokemukset lähtömaan koulujärjestelmästä. Vanhemmille kerrotaan suomalaisista kasvatuskäytännöistä, koulusta ja sen toiminnasta, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista ja opetusmenetelmistä, tarvittaessa tulkin avulla. Valmistavan vaiheessa on tärkeää huomioida ja tukea oppilaan perhettä (esim. kotouttamisperheluokkatoiminta, jossa perhe huomioidaan kokonaisuutena). Koulun lukuvuosisuunnitelmassa täsmennetään tarkemmin tuen muodot.

6.3 Oppilashuolto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa oppilashuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014). Perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma voidaan sisällyttää perusopetusta koskevaan koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan. Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan tulee sisältyä myös suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan oppilashuoltoon. Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön. Oppilashuolto on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden yhteinen tehtävä.

Oppilashuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. Yhteisöllinen oppilashuolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa oppilashuoltoa. Yhteisöllinen oppilashuolto on ennalta ehkäisevää ja sen tehtävänä on vahvistaa osallisuuden, huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiriä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Koulu yhteisössä arvostetaan jokaisen yksilöllisyyttä eikä syrjintää, väkivaltaa, kiusaamista tai rasismia hyväksyttyä. Oppilaita ohjataan arvostamaan sekä omaa että ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta.

Oppilashuoltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus. Yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella. Psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut ovat oppilaan saatavilla ja ne järjestetään lain edellyttämässä määrääjässä. Oppilaan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon valmistavan opetuksen arjessa sekä tarvittavan tuen suunnittelussa ja toteutuksessa. Työssä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioitettava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkintapalveluista.

Monialainen yhteistyö on perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollossa tärkeää. Oppilashuolto järjestetään opetus-, sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä siten, että siitä muodostuu toimiva kokonaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan sekä tarvittaessa muiden yhteistyökumppaneiden kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta

vastaavan tahon kanssa. Oppilashuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta

6.4 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Paikallinen tarkennus

Ennen perusopetukseen siirtymistä valmistavan luokan opettaja järjestää oppilaalle ja huoltajille tutustumiskäynnin tulevaan kouluun. Tiedonsiirto koululle annetaan Kuopion nivelvaiheen yhteistyökäytänteiden mukaisesti.

Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että oppilaalla on realistinen käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opintojen suhteen ja työelämän vaatimuksista. Oppilaanohjaus toteutetaan yhteistyössä koulun opinto-ohjaajan sekä muiden oppilaan kanssa työskentelevien opettajien ja työntekijöiden kanssa. Toisen asteen oppilaitosten kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, jotta varmistetaan oppilaiden jatko-opiskeluun siirtymisen.

6.5 Suunnitelma kasvatustietokeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatustietokeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatustietokeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatustietokeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohdita keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustietokeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus

kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteellisten ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Paikallinen tarkennus

Koululla on voimassa oleva suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä. Suunnitelmaa sovelletaan myös valmistavan vaiheen oppilaisiin. Kasvatustieteellinen keskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Kasvatustieteellistä on ilmoitettava huoltajille ja hänelle tulee varata mahdollisuus osallistua keskusteluun tai osaan siitä. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkintapalveluista.

7 Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista. Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Paikallinen tarkennus

Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä oppilaan osaamisen todentamiseksi. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa ja kannustavaa sekä oppilaan itsearviointia kehittävä. Oppilas arvioidaan hänelle laaditun opinto-ohjelman ja valmistavan opetuksen yleisten tavoitteiden suuntaisesti.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Arvioinnin periaatteista, tavoitteista ja menetelmistä tulee antaa tietoa sekä oppilaalle että hänen huoltajalleen.

8 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Kuvaan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Paikallinen tarkennus

Kuopion perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan osallistumistodistus, johon käytetään yhteistä todistus pohjaa. Siihen merkitään opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Työskentelytaidot arvioidaan erikseen. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä perusopetuksen oppiaineissa valmistavan opetuksen aikana.

Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeroarviointia. Valmistavan opetuksen oppilaalle ei anneta välitodistusta tai jaksotodistusta.

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksi lukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.